

การพัฒนาไฟฟ้าในหมู่บ้านชนบท โดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

เรียงวิทย์ เวชศาสตร์*

1. คำนำ

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้รับการสถาปนาขึ้นตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พุทธศักราช 2503 เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2503 มีหน้าที่ผลิต จัดให้ได้มา จัดส่ง และจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าให้ประชาชน ธุรกิจ และอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในเขตรับผิดชอบครอบคลุมพื้นที่ 510,000 ตารางกิโลเมตร หรือ 99% ของพื้นที่ทั้งประเทศประกอบด้วย 70 จังหวัด 643 อำเภอ 96 กิ่งอำเภอ 6,659 ตำบล และ 62,262 หมู่บ้าน 9.4 ล้านหลังคาเรือน มีประชากรในความรับผิดชอบที่ต้องจัดบริการด้านกระแสไฟฟ้า 50 ล้านคน

เมื่อสิ้นปี 2535 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีทรัพย์สินสุทธิ 69,904 ล้านบาท ผู้ใช้ไฟฟ้า 7.55 ล้านราย จ่ายไฟฟ้าให้หมู่บ้านชนบทแล้ว 61,008 หมู่บ้าน หรือ 97.4% มีพนักงาน 29,814 คน และสำนักงานการไฟฟ้า 1,425 แห่ง ทั่วประเทศ

2. แผนแม่บทโครงการเร่งรัดพัฒนา ไฟฟ้าชนบท สำหรับประเทศไทย

ในปี 2503 ซึ่งเป็นปีแรกแห่งการก่อตั้งการไฟฟ้าส่วนภูมินานั้น ประเทศไทยมีหมู่บ้านชนบทที่มีไฟฟ้าใช้เพียงประมาณ 900 หมู่บ้าน หรือ 2% ของจำนวนหมู่บ้านที่มีอยู่ในขณะนั้นกว่า 45,000 หมู่บ้าน

อีก 10 ปี ต่อมา ได้มีการจ่ายไฟฟ้าให้หมู่บ้านชนบทเพิ่มขึ้น โดยจัดทำกรขยายเขตระบบไฟฟ้าในแบบไฟฟ้าพัฒนาการ ซึ่งราษฎรในท้องถิ่นที่ขอใช้ไฟฟ้าจะต้องออกค่าลงทุนก่อสร้างระบบไฟฟ้าจำนวน 30% สมทบให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในรูปของ เสาไม้ ไม้คอน และแรงงาน หรืออาจเป็นเงินแทนก็ได้ ส่วนที่เหลืออีก 70% ใช้จากเงินรายได้ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเอง

ผลของการดำเนินการทำให้มีหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้เพิ่มขึ้นเป็น 10% ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด ซึ่งยัง

เป็นจำนวนที่น้อยมากไม่ทันกับความต้องการของประชาชน

รัฐบาลในขณะนั้นเล็งเห็นว่า ถ้าจะดำเนินงานพัฒนาไฟฟ้าชนบทต่อไปตามรูปเดิมนี้อาจจะต้องใช้เวลาอีกหลายสิบปีกว่าที่จะจ่ายไฟฟ้าให้ประชาชนได้ใช้ไฟฟ้าครบทุกหมู่บ้านได้ ซึ่งนอกจากจะจ่ายไฟฟ้าให้ไม่ทันกับความต้องการของประชาชนแล้ว ยังไม่ทันกับการพัฒนาประเทศอีกด้วย รัฐบาลจึงได้ให้หาแนวทางในการที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมอบหมายการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นผู้ศึกษาและจัดทำแผนการพัฒนาไฟฟ้าชนบทขึ้น เพื่อใช้เป็นแผนแม่บท (Master Plan) ในการจ่ายไฟฟ้าให้หมู่บ้านที่ยังไม่มีไฟฟ้าอย่างมีแบบแผนเป็นระบบ และโดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่รัฐบาลกำหนดขึ้นไว้เป็นหลักในการพัฒนาประเทศ

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงเริ่มงานพัฒนาไฟฟ้าชนบท โดยเริ่มด้วยการติดต่อขอความช่วยเหลือทางวิชาการจากองค์การบริหารวิเทศกิจแห่งสหรัฐอเมริกา (Agency For International Development) ให้ส่งคณะสำรวจ (Reconnaissance Team) มาศึกษาสภาพงานไฟฟ้าชนบทของประเทศไทย และได้สนับสนุนให้เร่งดำเนินการโดยได้จัดทำขอบเขตของแผนงาน (Scope of Work For National Plan) ไว้เป็นแนวทาง

เมื่อการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค นำเรื่องขอบเขตของแผนงานเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบทแห่งชาติ เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรี ก็ได้รับความเห็นชอบในหลักการ เมื่อ 6 กรกฎาคม 2514 ให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคดำเนินการจัดทำรายละเอียดของแผนงานโครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบทต่อไปได้ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงขอความช่วยเหลือจากองค์การบริหารวิเทศกิจแห่งสหรัฐอเมริกา อีกครั้งหนึ่ง ให้จัดส่งคณะวางแผน (Planning Team) จาก Middle West Service Company, U.S.A. มาช่วยจัดทำแผนงานโครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบททั่วประเทศ (National Plan For Thailand Accelerated Rural Electrification) โดยวางแผนจ่ายไฟฟ้าให้หมู่บ้านถึง 100%

จำนวน 55,000 หมู่บ้าน ภายใน 25 ปี แบ่งเป็นแผนย่อยแผนละ 5 ปี รวม 5 ระยะ

คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติในแผนงานโครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบท เมื่อ 28 สิงหาคม 2516 ซึ่งโดยสรุปแล้วให้ดำเนินการตามแผนเร่งรัดจ่ายไฟฟ้าให้หมู่บ้านชนบททุกหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้ภายใน 25 ปี โดยให้เริ่มแผนงานระยะที่ 1 เป็นแผน 5 ปีแรก ด้วยการจัดทำการศึกษาความเหมาะสมของโครงการ (Project Feasibility Study of the First 5 Year Program) ขึ้นก่อน โครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบทระยะที่ 1 (Accelerated Rural Electrification Project-Stage I) หรือ รพช.1 จึงเริ่มต้นขึ้นอย่างสมบูรณ์ เมื่อปี 2518

ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว รัฐบาลเห็นความสำคัญของการพัฒนาไฟฟ้าชนบทอย่างยิ่งวด ประกอบกับมีเสียงเรียกร้องจากประชาชนทั่วประเทศ ขอใช้ไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้น รัฐบาลได้สนองตอบต่อความต้องการของประชาชนดังกล่าวอย่างจริงจัง จึงมีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2518 ให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเร่งรัดแผนงานโครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบทให้เร็วขึ้นแผนละ 2 ปี และลดระยะเวลาการจ่ายไฟฟ้าให้ได้ทั่วประเทศจากภายใน 25 ปี ตามที่วางแผนไว้เดิมให้คงเหลือเพียง 15 ปี

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงได้ปรับแผนงานใหม่ โดยให้โครงการทั้ง 5 ระยะนั้น เริ่มต้นดำเนินงานคาบเกี่ยวกันอยู่โครงการละ 2 ปี ดังนั้น เมื่อโครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบท ระยะที่ 1 (รพช.1) เริ่มลงมือก่อสร้างไปได้ 2 ปี ในปี 2520 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้เริ่มงานศึกษาความเหมาะสมโครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบท ระยะที่ 2 ต่อไปอีกตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม ในช่วงของแผนเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบท 5 ปีแรก ระหว่าง 2518 - 2523 นั้น การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้สนองตอบต่อนโยบายของรัฐบาลอย่างเคร่งครัด โดยได้จัดทำโครงการจ่ายไฟฟ้าให้หมู่บ้านชนบทในพื้นที่ทั่วประเทศขึ้นอีกโครงการหนึ่ง คือ โครงการพัฒนาไฟฟ้าตำบล (คพต.) โดยมีเป้าหมายจ่ายไฟฟ้าให้หมู่บ้านซึ่งเป็นที่ตั้งสภาตำบล และหมู่บ้าน

ใกล้เคียงรวมทั้งที่อยู่ในแนวเสา สายส่ง ผ่าน จำนวน 4,690 หมู่บ้านและดำเนินการก่อสร้างคูขนานไปกับโครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบทระยะที่ 1 ด้วย

3. โครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบท ระยะที่ 1 (รฟข.1)

โครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบทระยะที่ 1 เป็นโครงการ 5 ปีแรก ของแผนแม่บท โครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบททั่วประเทศ ได้ดำเนินการจ่ายไฟฟ้าให้หมู่บ้านโครงการทั่วภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 16 จังหวัด (ปัจจุบัน 17 จังหวัด) ได้แก่ อุดรธานี ขอนแก่น เลย หนองคาย สกลนคร นครพนม (และ มุกดาหาร) อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ มหาสารคาม นครราชสีมา ชัยภูมิ สุรินทร์ และบุรีรัมย์ จำนวน 4,662 หมู่บ้าน ดำเนินการระหว่างปี 2519 - 2528

อนึ่ง ยังมีโครงการจ่ายไฟฟ้าให้หมู่บ้านชนบทที่เป็นโครงการย่อยบรรจุไว้ในแผนงานโครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบทระยะที่ 1 ด้วย อีกจำนวน 3 โครงการ คือ

1) โครงการไฟฟ้าหมู่บ้าน 4 จังหวัด เมืองหลัก ได้แก่ เชียงใหม่ นครสวรรค์ ชลบุรี และ สงขลา ได้จ่ายไฟฟ้าให้หมู่บ้านโครงการ 747 หมู่บ้าน ดำเนินการระหว่างปี 2520 - 2524

2) โครงการไฟฟ้าหมู่บ้าน 10 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ อุดรธานี เลย ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา สุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด และ อุบลราชธานี ได้จ่ายไฟฟ้าให้หมู่บ้านโครงการ 478 หมู่บ้าน ดำเนินการระหว่างปี 2519 - 2521

3) โครงการไฟฟ้าหมู่บ้าน 3 จังหวัด ภาคใต้ ได้แก่ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ได้จ่ายไฟฟ้าให้หมู่บ้านโครงการ 362 หมู่บ้าน ดำเนินการระหว่างปี 2520 - 2524

กล่าวโดยสรุปในช่วงโครงการ 5 ปีแรก ของ

แผนงานโครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบท เฉพาะโครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบทระยะที่ 1 เพียงโครงการเดียว การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สามารถจ่ายไฟฟ้าให้หมู่บ้านโครงการได้รวม 6,249 หมู่บ้าน โดยใช้เงินลงทุน 2,500 ล้านบาท ซึ่งแยกเป็นส่วนของเงินกู้ต่างประเทศ 40% และเงินกู้ในประเทศ 60% ทั้งนี้ ประชาชนที่ได้ใช้ไฟฟ้าไม่ต้องออกเงินสมทบค่าก่อสร้างระบบไฟฟ้าให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

4. โครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบท ระยะที่ 2 (รฟข.2)

โครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบทระยะที่ 2 เป็นโครงการ 5 ปีที่สอง ของแผนแม่บท โครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบททั่วประเทศ ได้ดำเนินการจ่ายไฟฟ้าให้หมู่บ้านโครงการ 27 จังหวัด (เน้นหนักทั่วภาคใต้) ได้แก่ ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี ตรัง พังงา กระบี่ ภูเก็ต ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สงขลา พัทลุง สตูล เชียงราย พะเยา พิชญโลก น่าน เพชรบูรณ์ ปราจีนบุรี จันทบุรี กาญจนบุรี นครปฐม และ สุพรรณบุรี

ต่อมาได้เพิ่มขยายพื้นที่โครงการเข้าไปในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อีกทั้ง 17 จังหวัดทั่วภาค ได้แก่ อุดรธานี ขอนแก่น เลย หนองคาย สกลนคร นครพนม มุกดาหาร อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ มหาสารคาม นครราชสีมา ชัยภูมิ สุรินทร์ และ บุรีรัมย์

จังหวัดโครงการจึงเพิ่มเป็น 44 จังหวัด ได้จ่ายไฟฟ้าให้หมู่บ้านชนบทที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้มาก่อนจำนวน 7,878 หมู่บ้าน ในระหว่างปี 2524 - 2533 โดยใช้เงินลงทุนทั้งสิ้น 6,581.14 ล้านบาท แยกเป็นใน ส่วนเงินกู้ต่างประเทศ 2,885.44 ล้านบาท และส่วนเงินกู้ในประเทศ 3,695.70 ล้านบาท ทั้งนี้ ประชาชนที่ได้ใช้ไฟฟ้าไม่ต้องออกเงินสมทบค่าก่อสร้างระบบไฟฟ้าให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

5. โครงการพัฒนาไฟฟ้าชนบทอื่น ๆ

นอกเหนือจากโครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบทระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ซึ่งเป็นโครงการหลักในช่วง 10 ปี แรกแล้ว การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ยังได้จัดทำโครงการไฟฟ้าชนบทอื่น ๆ ขึ้นอีกหลายโครงการเพื่อเสริมให้การจ่ายไฟฟ้าให้หมู่บ้านชนบททั่วประเทศดำเนินไปโดยรวดเร็วยิ่งขึ้น โครงการอื่น ๆ ที่กล่าวนี้ได้แก่ โครงการพัฒนาไฟฟ้าตำบล โครงการพัฒนาไฟฟ้าหมู่บ้าน อพป. โครงการไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็ก โครงการขยายเขตไฟฟ้าหมู่บ้านแบบพัฒนาการระยะที่ 1-2 โครงการขยายเขตไฟฟ้าในเขตทุ่งกุลาร้องไห้ เป็นต้น

6. การส่งเสริมและพัฒนาการใช้ประโยชน์จากกระแสไฟฟ้า

โดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคตระหนักดีถึงความจำเป็นจริงในข้อที่ว่า ศักยภาพการใช้พลังงานไฟฟ้าในชนบทมีจำกัด ชาวบ้านมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้ไฟฟ้ายังน้อยอยู่ กล่าวคือโดยทั่วไปเพียงแต่รู้จักกันในแง่ที่ให้แสงสว่างดีกว่าการใช้ตะเกียงน้ำมันทั้งที่ยังมีประโยชน์อีกมากมายที่จะเกิดขึ้นได้จากการใช้พลังงานไฟฟ้าให้เป็นประโยชน์

เพื่อกระตุ้นให้การใช้ประโยชน์จากพลังงานไฟฟ้า ตามโครงการไฟฟ้าชนบท ดังกล่าว เป็นไปโดยสมคุณค่า ยังเกิดผลประโยชน์ทั้งในด้านผลผลิต และในด้านเศรษฐกิจสังคม ต่อราษฎรในหมู่บ้านโครงการมากที่สุด การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงได้จัดหน่วยงานเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการใช้ประโยชน์จากกระแสไฟฟ้าในหมู่บ้านโครงการไฟฟ้าชนบทขึ้น

หน่วยงานดังกล่าวจะเข้าคลุกคลีในหมู่บ้านโครงการโดยมีหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ แนะนำ ให้ความรู้ สาธิต รวมทั้งประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้ไฟฟ้าโดยเน้นหนักในเนื้อหาของความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้าเพื่อการผลิตและการทดแทนการใช้เครื่องต้นกำลังแบบอื่นด้วยมอเตอร์ไฟฟ้า เช่น

แทนเครื่องยนต์ดีเซลในโรงสีข้าว การสูบน้ำเพื่อการเกษตร การสูบน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค การอบแห้ง การทำความเย็น เพื่อเก็บเมล็ดพันธุ์ และผลผลิต เป็นต้น

กิจกรรมดังกล่าวนับเป็นกิจกรรมสุดท้ายที่ช่วยเสริมให้การดำเนินงานโครงการไฟฟ้าชนบทสมบูรณ์ครบวงจร เพื่อให้ได้รับประโยชน์คุ้มค่าสมความมุ่งหมายของโครงการต่อไป

7. การติดตามและประเมินผลโครงการ

เนื่องจากพลังงานไฟฟ้าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของโครงสร้างพื้นฐานภายในสังคมชนบท (Rural Infrastructure) ซึ่งมีส่วนเอื้ออำนวยต่อประชาชนที่ประกอบอาชีพในด้านต่าง ๆ ได้แก่ เกษตรกรรม ธุรกิจ และอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องทางด้านการพัฒนาสังคมชนบทอย่างใกล้ชิดทั้งทางด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านอนุรักษ์สภาพแวดล้อมฯลฯ ก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจชนบท โดยส่วนรวมของประเทศ ยังผลให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น และมีโอกาสในการทำงานกว้างขวางขึ้น ลดการอพยพย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมือง เกิดความมั่นคงทางสังคมระดับหมู่บ้านขึ้นโดยทั่วไป

ดังนั้น รัฐบาลโดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงได้ลงทุนนับหมื่นล้านบาทเมื่อขยายบริการไฟฟ้าไปให้ประชาชน ด้วยแผนงานพัฒนาไฟฟ้าชนบททั่วประเทศ โครงการแล้วโครงการเล่าอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทางการพัฒนาชนบทอย่างเป็นรูปธรรม

จากผลของการเร่งรัดพัฒนาขยายบริการไฟฟ้าชนบท ซึ่งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้ทุ่มเทการลงทุนไปอย่างมากมานั้น มิได้พิจารณาเฉพาะผลประโยชน์จากการขยายกระแสไฟฟ้าอย่างเดียวเท่านั้น แต่ได้คำนึงถึงผลที่มีต่อชีวิตประชาชนชนบทว่าจะได้รับประโยชน์จากการมีไฟฟ้าใช้อย่างไรบ้างอีกด้วย

ด้วยเหตุที่ต้องการทราบถึงผลที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชนดังกล่าว การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงได้จัดวาง

ระบบ เพื่อทำการติดตามผลและประเมินผลของโครงการ โดยทำการสำรวจข้อมูลในด้านต่าง ๆ เช่น ข้อมูลด้านการใช้ไฟฟ้า ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ และข้อมูลด้านสังคม จากหมู่บ้านโครงการที่ได้รับการจ่ายกระแสไฟฟ้าแล้ว ในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์หลักดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อติดตามผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับหมู่บ้านชนบท ภายหลังจากมีไฟฟ้าใช้แล้ว
- 2) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะการนำไฟฟ้าไปใช้ และลักษณะการใช้พลังงานไฟฟ้าของผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ
- 3) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบต่อประชาชนในด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง และอื่น ๆ
- 4) เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปเป็นข้อมูลในการจัดทำโครงการใหม่ต่อไป

8. ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับประชาชนชนบทที่ใช้ไฟฟ้า

จากผลของข้อมูลที่ได้จากการสำรวจดังที่กล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นว่าหลังจากหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้แล้ว ประชาชนชนบทได้นำไฟฟ้าไปใช้ในลักษณะต่าง ๆ กัน ซึ่งนอกจากประโยชน์ทางตรงที่ได้จากแสงสว่างแล้ว ยังช่วยในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อประชาชนชนบท ผู้ใช้ไฟฟ้าเหล่านั้นในลักษณะต่าง ๆ กัน ซึ่งผลที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อรายได้ของประชาชนเหล่านั้นด้วย นอกจากนั้นมีผลทางด้านสังคมทางด้านการเมืองและอื่น ๆ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับชาวชนบทที่ใช้ไฟฟ้าประกอบอาชีพด้านต่าง ๆ

ลักษณะการใช้ไฟฟ้า	ผลประโยชน์ที่ได้รับ (บาท)
1. ท่ออยู่อาศัย (หลังคาเรือน/ปี)	349
1.1 ผลทางด้านแสงสว่าง	47
1.2 ผลทางด้านมีเวลาทำงานเพิ่มขึ้น	133
1.3 ผลจากการทำหัตถกรรม	104
1.4 ผลจากการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าประกอบอาหาร	65
2. ธุรกิจประเภทต่าง ๆ (ร้าน/ปี)	1,514
3. โรงสีข้าวขนาดเล็ก (โรง/ปี)	17,553
4. ร้านซ่อมประเภทต่าง ๆ (โรง/ปี)	3,710
5. เครื่องสูบน้ำขนาดเล็ก (เครื่อง/ปี)	931

8.1 ผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ

ผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับประชาชนชนบท เกิดจากการเพิ่มรายได้ หรือประหยัดรายจ่ายจากการใช้พลังงานไฟฟ้า เป็นแหล่งพลังงาน

แทนการใช้แหล่งพลังงานจากน้ำมัน เช่น ใช้ไฟฟ้าแสงสว่างแทนการใช้ตะเกียงน้ำมันก๊าด การใช้พลังงานไฟฟ้าเป็นต้นกำลังในเครื่องมือเครื่องจักร ในการผลิตต่าง ๆ แทนการใช้เครื่องยนต์ที่ใช้ น้ำมันดีเซล

และเบนซิน การมีเวลาทำหัตถกรรมเพิ่มขึ้นในเวลา กลางคืน และการใช้ไฟฟ้าช่วยในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

ผลจากการศึกษากรณีตัวอย่าง ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นนั้น ประชาชนชนบทจะได้รับประโยชน์โดยทั่วกันไม่ว่าจะเป็นผู้มีอาชีพเกษตรกรรม ผู้ดำเนินกิจการธุรกิจ หรือผู้ดำเนินกิจการอุตสาหกรรมขนาดย่อม ก็จะได้รับประโยชน์นี้ไม่มากก็น้อยในลักษณะต่าง ๆ กัน ซึ่งจะแยกพิจารณาเป็นประเภทใหญ่ ๆ คือ ประเภทที่อยู่อาศัย ประเภทธุรกิจ ประเภทอุตสาหกรรมขนาดย่อม และประเภทเกษตรกรรม ดังนี้

8.1.1 ผลประโยชน์ต่อผู้ใช้ไฟฟ้าที่อยู่อาศัย

ผู้ใช้ไฟฟ้าในหมู่บ้านชนบทที่เกิดขึ้นมากกว่า 90% ของผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งหมดเป็นผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทที่อยู่อาศัย ซึ่งส่วนใหญ่จะมีอาชีพหลักด้านเกษตรกรรม วัตถุประสงค์หลักที่จะนำไฟฟ้าไปใช้ประโยชน์เป็นการใช้เพื่อแสงสว่าง ที่ให้ประสิทธิภาพที่ดีกว่าการใช้ตะเกียงน้ำมันที่เคยใช้อยู่ อีกทั้งยังสะดวกสบายต่อการใช้งาน และประหยัดค่าใช้จ่ายอีกด้วย ในครอบครัวที่มีไฟฟ้าใช้ ทำให้มีโอกาสมากขึ้นในการที่จะประกอบอาชีพ แสงสว่างจากไฟฟ้าในเวลากลางคืนทำให้ครอบครัวสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครัวเรือนได้สะดวกสบายกว่าแสงสว่างจากตะเกียงน้ำมัน ทำให้มีเวลาทำงานประกอบอาชีพในช่วงพิเศษในเวลากลางคืนได้อีกด้วย เช่น การทำเครื่องจักสาน การทอผ้า การเย็บผ้า หรือหัตถกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ยังสามารถที่จะมีอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ ใช้เพื่อความสะดวกสบาย ยกระดับความเป็นอยู่ของตนเอง และเพื่อช่วยในการเพิ่มผลผลิตจากการที่มีรายได้เพิ่มขึ้นอีกด้วย

ผลประโยชน์ที่ผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทที่อยู่อาศัยได้รับ คิดเป็นเงินเฉลี่ย 349 บาท/ครัวเรือน/ปี ซึ่งมีที่มาต่าง ๆ กันดังนี้

1) การประหยัดจากการใช้เพื่อแสงสว่าง โดยทดแทนตะเกียงน้ำมันที่ใช้อยู่เดิม จะทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายด้านพลังงานได้เฉลี่ย 47 บาท/ครัวเรือน/ปี

2) การมีรายได้เพิ่ม จากการที่มีระยะเวลาประกอบอาชีพในช่วงเวลากลางวันได้ยาวนานขึ้น เนื่องจากมีแสงสว่างจากไฟฟ้าที่ให้ความสะดวกสบายในการทำกิจกรรมในครัวเรือนในเวลากลางคืน ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 133 บาท/ครัวเรือน/ปี

3) การมีรายได้เพิ่ม จากการที่มีโอกาสที่จะทำหัตถกรรมในเวลากลางคืนได้นานขึ้น ซึ่งทำให้มีรายได้โดยเฉลี่ย 104 บาท/ครัวเรือน/ปี

4) การประหยัดจากการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าในการประกอบอาหารทดแทนการใช้ถ่านและฟืน ซึ่งทำให้ประหยัดได้เฉลี่ย 65 บาท/ครัวเรือน/ปี

จากการที่ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้สามารถนำไปซื้อหาเครื่องอุปโภค บริโภค ได้มากขึ้น รวมทั้งเครื่องใช้ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ เป็นการยกระดับมาตรฐานการครองชีพของครอบครัวให้สูงขึ้น

8.1.2 ผลประโยชน์ต่อผู้ใช้ไฟฟ้าสถานประกอบการธุรกิจ

ผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทธุรกิจในหมู่บ้านได้แก่ ร้านค้าประเภทต่าง ๆ เช่น ร้านขายของชำ ร้านขายอาหาร และร้านตัดเสื้อผ้า เป็นต้น ร้านค้าต่าง ๆ เหล่านี้นำไฟฟ้าไปใช้โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่จะนำอุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ มาใช้ในการดำเนินกิจการและมีวัตถุประสงค์รองในด้านแสงสว่าง อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ร้านค้านำมาใช้ได้แก่ ตู้เย็น ตู้แช่ นำมาใช้เพื่อการถนอมอาหาร และขายสินค้าพวก น้ำแข็ง น้ำอัดลม ไอศกรีม เป็นต้น โทรทัศน์และพัดลม เป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าเพื่อความบันเทิงและความสบาย ใช้เพื่อดึงดูดลูกค้าให้เข้ามาซื้อของในร้านมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ช่วยประหยัดเวลาการทำงาน และเพิ่มคุณภาพสินค้า เช่น จักรเย็บผ้าไฟฟ้า เครื่องชูดมะพร้าว เครื่องบดพริก เป็นต้น

ผลจากการที่ธุรกิจนำอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ มาช่วยในการประกอบธุรกิจ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 1,514 บาท/ร้านค้า/ปี

8.1.3 ผลประโยชน์ต่อผู้ใช้ไฟฟ้าโรงสีข้าวขนาดเล็ก

อุตสาหกรรมขนาดย่อมในหมู่บ้านที่สำคัญ ได้แก่ โรงสีข้าวขนาดเล็กซึ่งมีอยู่เกือบทุกหมู่บ้าน เดิมใช้เครื่องยนต์ ใช้น้ำมัน เป็นต้นกำลังในการฉุดเครื่องสีข้าว ซึ่งเสียค่าใช้จ่ายด้านเชื้อเพลิง และการบำรุงรักษาค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับการนำมอเตอร์ไฟฟ้ามาเป็นต้นกำลัง ซึ่งนอกจากจะประหยัดค่าใช้จ่ายด้านเชื้อเพลิงได้อย่างมากแล้ว ยังทำให้ประสิทธิภาพของเครื่องสีข้าวดีขึ้นซึ่งเป็นผลให้ปริมาณและคุณภาพของข้าวที่ออกมาสูงขึ้น ซึ่งผลได้ต่าง ๆ เหล่านี้ประกอบกันจะทำให้โรงสีได้รับประโยชน์โดยเฉลี่ย 17,553 บาท/โรง/ปี

8.1.4 ผลประโยชน์ต่อผู้ใช้ไฟฟ้าร้านซ่อมประเภทต่าง ๆ

อุตสาหกรรมขนาดย่อมในหมู่บ้านที่สำคัญ ได้แก่ โรงสีข้าวซ่อมประเภทต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่จะบริการซ่อม เครื่องมือทางการเกษตร รถประเภทต่าง ๆ และเฟอร์นิเจอร์ร้านซ่อมต่าง ๆ เหล่านี้ ได้นำอุปกรณ์ไฟฟ้ามาเป็นเครื่องมือช่วยให้ทำงานได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น เช่น สว่านไฟฟ้า กบไฟฟ้า หินเจียร และเครื่องมือต่าง ๆ เป็นต้น ผลจากการที่สามารถทำงานได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น ทำงานได้มากขึ้น สามารถเพิ่มรายได้ให้มากขึ้น โดยเฉลี่ย 3,710 บาท/โรง/ปี

8.1.5 ผลประโยชน์ต่อผู้ใช้ไฟฟ้าเครื่องสูบน้ำขนาดเล็ก

ไฟฟ้ามีส่วนช่วยในการเกษตรกรรม ได้แก่ การใช้เครื่องสูบน้ำทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ เครื่อง

สูบน้ำขนาดเล็กมีขนาดตั้งแต่ 1/4 แรงม้า ถึง 1 แรงม้า ซึ่งเป็นที่นิยมใช้เพื่องานในครัวเรือน และงานเกษตรกรรมขนาดเล็กในบริเวณบ้าน เช่น การปลูกผัก และเลี้ยงสัตว์ เป็นการประหยัดแรงงาน สามารถประหยัดได้โดยเฉลี่ย 913 บาท/เครื่อง/ปี

8.2 ผลประโยชน์ด้านสังคม

ผลกระทบต่อสังคมชนบทจากการที่มีไฟฟ้าใช้นั้น จะเป็นผลที่เกิดขึ้นกับประชาชนโดยรวมในด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา และด้านสังคมชนบท พอสรุปได้ดังนี้

8.2.1 ผลประโยชน์ด้านสาธารณสุข

เมื่อมีการพัฒนาไฟฟ้าไปสู่ชนบท จะทำให้สถานื่อนามัยต่าง ๆ สามารถจะใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ทันสมัยได้ มีตู้เย็นสำหรับเก็บรักษายารักษาโรคได้จำนวนมากและหลายชนิด ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการรักษา อีกทั้งยังเพิ่มความสะอาดและปลอดภัย ในการรักษาผู้เจ็บป่วยในเวลากลางคืน และสามารถขยายการบริการและจัดตั้งสถานื่อนามัยได้มากขึ้น เป็นการเพิ่มโอกาสในการให้บริการทางสาธารณสุขได้มากขึ้น ผลที่เกิดขึ้นจะเห็นได้เมื่อเทียบกับหมู่บ้านที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้พบว่า 36% ของหลังคาเรือนในหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้ ในรอบปีที่ผ่านมามีการเจ็บป่วยของสมาชิกในครอบครัวเทียบกับ 31% ของครัวเรือนในหมู่บ้านไม่มีไฟฟ้าใช้ อัตราการตายของเด็กทารกโดยเฉลี่ยในหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้ 0.3 คน เทียบกับ 0.4 คนในหมู่บ้านที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ การคุมกำเนิดและใช้การคุมกำเนิดด้วยวิธีต่าง ๆ เทียบกับ 62% ของครอบครัวในหมู่บ้านที่ไม่มีไฟฟ้าใช้

ตารางที่ 2 ผลประโยชน์ทางด้านสาธารณสุข

	หมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้	หมู่บ้านไม่มีไฟฟ้าใช้
1. เฉลี่ยหมู่บ้านที่มีหมอให้บริการในศูนย์อนามัย	11.7 %	0.1 %
2. เฉลี่ยหมู่บ้านที่มีพยาบาลให้บริการในศูนย์อนามัย	3.3 %	0.0 %
3. เฉลี่ยหมู่บ้านที่มีผดุงครรภ์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้บริการในศูนย์อนามัย	20.0 %	26.4 %
4. เฉลี่ยจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เจ็บป่วยในรอบปีที่ผ่านมา		
- ไม่เจ็บป่วยเลย	35.6 %	31.2 %
- ป่วย 1 คน	37.1 %	38.4 %
- ป่วย 2 คน	16.2 %	17.5 %
- ป่วย 3 คน	5.4 %	5.8 %
- ป่วย 4 คน	5.7 %	7.1 %
5. เฉลี่ยผู้หญิงวัยเจริญพันธุ์ที่รู้จักวิธีคุมกำเนิด	68.8 %	61.9 %
6. จำนวนของเด็กทารกที่เสียชีวิตต่ำกว่า 1 ปี	0.3 %	0.4 %

8.2.2 ผลประโยชน์ด้านการศึกษา

ในด้านการศึกษา ไฟฟ้าช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้นและสามารถเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ได้กว้างขวางขึ้นด้วยการนำอุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ มาช่วยประกอบการสอน เช่น เครื่องฉายแผ่นใส เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายหนัง เป็นต้น และช่วยทำให้การทดลองในด้านวิทยาศาสตร์ สามารถดำเนินการได้ดีขึ้น ในบางโรงเรียนได้จัดให้มีการสอนโรงเรียนผู้ใหญ่ในเวลากลางวัน หรือรับฟังการเรียนการสอนจากสื่อโทรทัศน์ ซึ่งเป็นสื่อที่ได้เห็นภาพและได้ยินเสียงไปพร้อมกัน เหมือนกับการเรียนในชั้นเรียน ซึ่งในปัจจุบันมหาวิทยาลัยเปิดต่าง ๆ ได้จัดให้มีรายการความรู้ในแขนงต่าง ๆ มากมายทุกวัน เช่น การเกษตร กฎหมาย และ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากต่อชาวชนบท จึงเป็นการเพิ่ม

โอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนในชนบท ที่เห็นได้ชัดเจนมากคือ ในภาคใต้ สื่อเหล่านี้ทำให้คนไทยมุสลิมมีความรู้ภาษาไทย และกระตือรือร้นจะเรียนรู้ภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น รัฐบาลจึงสนับสนุนให้หมู่บ้านเหล่านี้มีโทรทัศน์ประจำหมู่บ้าน โดยการมอบโทรทัศน์ให้เป็นส่วนกลางของหมู่บ้านตามโครงการ ฮาหรับัน-บารู หรือโครงการความหวังใหม่อีกด้วย นอกจากนั้นยังเพิ่มโอกาสในการขยาย และเพิ่มโรงเรียนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาสูงกว่าในหมู่บ้านที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้

พบว่า โอกาสทางการศึกษาของหัวหน้าครอบครัวและภรรยา ในหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้โดยเฉลี่ย จะได้รับการศึกษา 5 ปี และ 4.5 ปี ตามลำดับ สูงกว่าครอบครัวในหมู่บ้านไม่มีไฟฟ้าใช้ ซึ่งจะได้รับการศึกษาโดยเฉลี่ย 4.6 ปี และ 4.1 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลประโยชน์ทางด้านการศึกษา

	หมู่บ้านมีไฟฟ้า	หมู่บ้านไม่มีไฟฟ้า
1. เฉลี่ยจำนวนปีที่รับการศึกษา (ปี) ของหัวหน้าครอบครัว	5.0	4.6
2. เฉลี่ยจำนวนปีที่รับการศึกษา (ปี) ของแม่บ้าน	4.5	4.1
3. หัวหน้าครอบครัวอ่านหนังสือพิมพ์ (%) เป็นประจำ	13.1	8.7
4. แหล่งของข่าวสาร (%)		
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ	6.3	5.8
- หนังสือพิมพ์	1.3	0.6
- วิทยุ	16.7	25.6
- ทิวและหนังสือพิมพ์	1.9	-
- ทิวและวิทยุ	6.7	0.7
- วิทยุและหนังสือพิมพ์	8.7	8.3
5. เฉลี่ยจำนวนชั่วโมงที่หัวหน้าครอบครัว ดูทีวี	1.4	0.2

จากผลกระทบด้านการศึกษา และผลจากการมีสื่อโทรทัศน์ ทำให้ชาวบ้านในหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้มีโอกาสดีกว่า และมีสื่อได้หลายทางมากกว่า ในการรับฟังข่าวสารทางราชการและข่าวทั่วไป พบว่าในหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้ ประชาชนจะได้รับรู้ข่าวสารของทางราชการและข่าวทั่วไปจากการอ่านหนังสือพิมพ์ 1.3% เทียบกับ 0.6% ในหมู่บ้านที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ จากการดูโทรทัศน์และฟังวิทยุกระจายเสียง 6.7% ในหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้เทียบกับ 0.7% ในหมู่บ้านไม่มีไฟฟ้าใช้

8.2.3 ผลประโยชน์ด้านสังคมชนบท

ไฟฟ้ามีส่วนช่วยสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ในด้านสังคมชนบท ทั้งด้านศาสนา และการพัฒนาท้องถิ่น

สถานที่ทางศาสนา ถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางของหมู่บ้าน เป็นที่ประกอบกิจกรรมทางด้านศาสนา และในบางครั้งก็จะใช้เป็นสถานที่รวมของชาวบ้าน เพื่อร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้น 85-90% ของสถานที่ดังกล่าวในหมู่บ้านจะมีไฟฟ้าใช้และนำไฟฟ้าไปช่วยประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านั้นทางด้านแสงสว่าง และนำอุปกรณ์ทางด้านความบันเทิงและสะดวกสบายมาใช้ เช่น พัดลม เครื่องขยายเสียง เป็นต้น

แสงสว่างจากไฟฟ้าทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกสบายใจ และปลอดภัยเพิ่มขึ้นในเวลากลางคืน เพราะแสงสว่างทำให้การป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรม มีประสิทธิภาพและได้ผลดีขึ้น ลดปัญหาอาชญากรรมในชนบทลงได้

ทำให้อุณหภูมิที่ทำงานในเมืองสามารถมาพัก

อาศัยในหมู่บ้านได้มากขึ้น เพราะมีความสะดวกจากการได้รับบริการต่าง ๆ ทั้งไฟฟ้าและบริการอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง จึงสามารถเป็นแกนในการนำประชาชนในหมู่บ้านให้พัฒนาเร็วขึ้น

8.2.4 ผลประโยชน์ด้านการโยกย้ายถิ่นของประชาชน

ปัญหาการโยกย้ายถิ่นของประชาชนในชนบทเกิดจากสาเหตุหนึ่งคือ การที่ประชาชนมีอาชีพด้านเกษตรกรรมเป็นหลัก ซึ่งสามารถทำได้เป็นฤดูกาล ดังนั้นเมื่อหมดฤดูการเพาะปลูกประชาชนชนบทก็จะเคลื่อนย้ายไปหางานทำรับจ้างต่าง ๆ ในชุมชนใหญ่

เช่น ตำบล อำเภอ จังหวัด หรือเมืองหลวง เมื่อหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้ ทำให้โอกาสในการประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกจากการเกษตรมีมากขึ้น จึงทำให้สามารถหารายได้ด้านอื่นเพิ่มขึ้น ไม่จำเป็นต้องไปหางานทำในเมือง และมีความสะดวกสบายขึ้นจากการมีไฟฟ้าใช้ ทั้งมีความปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย และสามารถได้รับการดูแลด้านการรักษาการเจ็บป่วยในเวลาจำเป็นได้ จากการสำรวจพบว่า 22.4% ของครอบครัวในหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้ มีสมาชิกในครอบครัวออกจากหมู่บ้านไปทำงานที่อื่น เทียบกับ 23.4% ในหมู่บ้านไม่มีไฟฟ้าใช้ และการย้ายกลับถิ่นเดิมของครอบครัวในหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้เป็น 4.9% เทียบกับ 4.0% ในหมู่บ้านไม่มีไฟฟ้าใช้

ตารางที่ 4 ผลประโยชน์ทางอพยพย้ายถิ่น

	หมู่บ้านมีไฟฟ้า	หมู่บ้านไม่มีไฟฟ้า
1. เปอร์เซ็นต์ของหลังคาเรือนที่สมาชิกในครอบครัวออกไปประกอบอาชีพนอกภูมิลำเนาในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา	22.4	23.4
2. เปอร์เซ็นต์ของหลังคาเรือนที่สมาชิกในครอบครัว กลับเข้ามาประกอบอาชีพในภูมิลำเนาเดิมในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา	4.9	4.0

8.3 ผลประโยชน์กับระบบนิเวศวิทยา

จากการที่พลังงานไฟฟ้า เป็นพลังงานในรูปแบบใหม่ และสามารถนำไปใช้ทดแทนพลังงานดั้งเดิมได้หลายลักษณะ เมื่อประชาชนในชนบทได้มีไฟฟ้าใช้อย่างทั่วถึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้พลังงาน จากพลังงานดั้งเดิมมาเป็นใช้พลังงานไฟฟ้าแทน ทำให้เกิดผลดีต่อระบบนิเวศวิทยา เช่น การใช้

เครื่องไฟฟ้าสำหรับการหุงต้มแทนการใช้เชื้อเพลิงจากฟืนและถ่านไม้ ส่งผลให้ลดการตัดไม้ทำลายป่าส่วนหนึ่งและการใช้มอเตอร์ไฟฟ้าเป็นต้นกำลังในระบบผลิตแทนการใช้เครื่องยนต์ที่ใช้น้ำมันดีเซลและเบนซินเป็นเชื้อเพลิง ส่งผลให้ลดอากาศเสียจากการไหม้น้ำมันเชื้อเพลิงลงได้อีกส่วนหนึ่งด้วย

8.4 ผลประโยชน์ด้านการเมืองและจิตวิทยาความมั่นคง

จากการที่รัฐบาลมีนโยบายหลัก ในการที่จะพัฒนาชนบท โดยมีการพัฒนาสาธารณูปโภคด้านไฟฟ้า เป็นนโยบายหลักนโยบายหนึ่ง ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นชนบททุกระดับได้มีไฟฟ้าใช้และเกิดมีทัศนคติที่ดีขึ้นต่อรัฐบาล เกิดความสะอาดสบายในการดำรงชีวิตมากขึ้นทัดเทียมกับผู้ที่อยู่ในเมือง และจากการมีไฟฟ้าใช้ทำให้มีสื่อหลายทางในการรับฟังข่าวสารของทางราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางทีวี ทำให้การรับฟังข่าวสารได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วพร้อมๆ กันในหลายพื้นที่ ทำให้การปฏิบัติการทางจิตวิทยาการโฆษณาชวนเชื่อ และการปลุกกระดมของผู้ไม่หวังดีต่อ

ประเทศชาติก็ไม่ได้ผลอีกต่อไป อีกทั้งจะช่วยให้การปฏิบัติการปราบปรามผู้ก่อการร้าย หรือการปฏิบัติการทางจิตวิทยาทางทหารกระทำได้ง่ายและสะดวกขึ้น ประชาชนรู้จักการพัฒนาตนเอง และการพัฒนาด้านอื่น ๆ ที่จะช่วยให้ตัวเองมีความกินดีอยู่ดีขึ้น ทำให้ท้องถิ่นเกิดความเจริญอย่างรวดเร็ว การคมนาคม การติดต่อสื่อสารสะดวกขึ้น การก่อการร้ายและการเบียดเบียนชาวบ้านทำได้ยากขึ้น ญาติพี่น้องของผู้หลงผิด ได้รับฟังข่าวสารของทางราชการในเรื่องการไม่เอาผิด สำหรับผู้ที่เข้ามาขอตัวเพื่อร่วมพัฒนาชาติ ก็จะพยายามติดต่อกับญาติของตน ให้เข้ามาขอตัวกับทางราชการเป็นการลดปัญหาในด้านความมั่นคง และลดงบประมาณของชาติในด้านการปราบปรามลงอีกด้วย

9. สรุปสถานะและแผนงานจ่ายไฟฟ้าให้หมู่บ้านชนบท

9.1 สถานะ เพียงวันที่ 31 ธ.ค. 2535 กฟภ. ได้ดำเนินการขยายจำหน่ายกระแสไฟฟ้าให้หมู่บ้านชนบทได้รวมทั้งสิ้น 61,008 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 97.4% ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด ในเขตจำหน่ายของ กฟภ. ดังนี้

	จำนวนหมู่บ้าน
หมู่บ้านในเขต กฟภ.	62,659 (100.0%)
จ่ายไฟฟ้าแล้ว	61,008 (97.4%)
คงเหลือ	1,651 (2.6%)

9.2 แผนงานของหมู่บ้านที่ยังไม่จ่ายไฟฟ้า

9.2.1 มีโครงการและมืงบแล้ว

- โครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินงบประมาณแผ่นดิน ปี 2534	
1) โครงการขยายเขตไฟฟ้าหมู่บ้านแบบพัฒนาการพิเศษ 4 (คพพ.4)	3
- โครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินงบประมาณแผ่นดิน ปี 2535	
2) โครงการขยายเขตไฟฟ้าสำหรับหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล 2 (คบก.2)	89
3) โครงการก่อสร้างเชื่อมโยงระบบจำหน่ายด้วยสายเคเบิลใต้น้ำไป ยังเกาะช้าง จังหวัดตราด	8
- โครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินงบประมาณแผ่นดิน ปี 2536	
4) โครงการขยายเขตไฟฟ้าสำหรับหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล 3 (คบก.3)	100
5) โครงการพัฒนาคลอง	3
รวมหมู่บ้านที่มีแผนงานแล้ว	203 (0.3%)

9.2.2 กองเหลือหมู่บ้านที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้หลังโครงการ¹1,448 (2.3%)

- หมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล เงินลงทุนสูง
- หมู่บ้านที่อยู่ในเขตป่าสงวน อุทยานแห่งชาติ เขตหวงห้าม
- ตามแนวชายแดน บนเกาะ ในเขตผ่าเขาไม่มีถนนถึง

602

846

หมายเหตุ ¹ จำนวนหมู่บ้านที่ยังไม่จ่ายไฟฟ้า ยังไม่รวมหมู่บ้านที่จะตั้งขึ้นใหม่ในระยะต่อไป

